

Seksjon 27

6 $\mathbb{Z}_3[x]/\langle x^3 + x^2 + c \rangle$ er en kropp hvis og bare hvis $\langle x^3 + x^2 + c \rangle$ er et maksimalt ideal (Teorem 27.9). $\langle x^3 + x^2 + c \rangle$ er et maksimalt ideal hvis og bare hvis $x^3 + x^2 + c$ er et irreducibelt polynom (Teorem 27.25). $x^3 + x^2 + c$ er et irreducibelt polynom hvis og bare hvis det ikke har noen røtter i \mathbb{Z}_3 (Teorem 23.10). Vi må altså finne ut hvilke elementer $c \in \mathbb{Z}_3$ som gjør at polynomet ikke har noen røtter i \mathbb{Z}_3 .

La $p(x) = x^3 + x^2 + c$. Da har vi at $p(0) = c$, $p(1) = 2 + c$ og $p(2) = c$. Altså er polynomet irreducibelt (og $\mathbb{Z}_3[x]/\langle x^3 + x^2 + c \rangle$ er en kropp) for $c = 2$.

31 $f(x)|g(x)$ hvis og bare hvis det finnes et polynom $p(x) \in F[x]$ slik at $g(x) = f(x)p(x)$. Men dette holder hvis og bare hvis $g(x) \in \langle f(x) \rangle$.

34 a) Vi trenger å vise at $A + B$ er en additiv undergruppe, og at $A + B$ er lukket under multiplikasjon med elementer fra R :

Lukket under addisjon: La $a, a' \in A$, $b, b' \in B$. Da er $(a + b) + (a' + b') = (a + a') + (b + b') \in A + B$, for A og B er lukket under addisjon

Inneholder nullelement: $0 \in A, B$, dermed er $0 + 0 \in A + B$

Inneholder additive inverser: For $a + b \in A + B$, er $-(a + b) = (-a) + (-b) \in A + B$.

Lukket under multiplikasjon med elementer fra R : Følger av at A og B er lukket under multiplikasjon med elementer fra R .

b) For alle $a \in A$ er $a + 0 \in A + B$; dermed er $A \subseteq A + B$. Tilsvarende er $B \subseteq A + B$.

Eksamensoppgaver

V2011 - 3 Vi vet (via argumentet fra oppgave 27.6.) at $\mathbb{Z}_5/\langle f(x) \rangle$ er en kropp. Videre vet vi¹ at $|\mathbb{Z}_5/\langle f(x) \rangle| = 5^{\deg f(x)}$; dermed leter vi etter et polynom av grad 2. Ved å prøve oss frem (med kvalifiserte gjetninger) finner vi at $f(x) = x^2 + 2$ er irreducibelt. Altså er $\mathbb{Z}_5/\langle x^2 + 2 \rangle$ en kropp med 25 elementer.

¹se notat om konstruksjon av endelige kropp

- H2010 - 3** a) De irreducible polynomene av grad 3 i $\mathbb{Z}_2[x]$ er alle på formen $p(x) = x^3 + ax^2 + bx + c$. Vi kan igjen bruke teorem 23.10 for å se at $p(x)$ er irreducibelt hvis og bare hvis det ikke har noen røtter. Vi regner ut at $p(0) = c$ og $p(1) = 1 + a + b + c$. For at 0 ikke skal være en rot må vi altså ha $c = 1$. For at 1 ikke skal være en rot må vi ha $1 + a + b + c = a + b = 1$. Dermed ser vi at de irreducible polynomene av grad 3 i $\mathbb{Z}_2[x]$ er $x^3 + x^2 + 1$ og $x^3 + x + 1$.
- b) Vi kan finne at $c_A = \det(A - xI_3) = x^3 + x + 1$ (på eksamen bør du ha med mellomregningen...). Siden $c_A(A) = 0$, har vi at $c_A(x) \in \ker \psi$, så $\langle c_A(x) \rangle \subseteq \ker \psi \subseteq \mathbb{Z}_2[x]$. Siden $c_A(x)$ er irreducibelt, er $\langle c_A(x) \rangle$ et maksimalt ideal. Dermed har vi at $\ker \psi = \langle c_A(x) \rangle$ eller $\ker \psi = \mathbb{Z}_2[x]$. Det siste stemmer ikke, for $x \notin \ker \psi$. Dermed er $\ker \psi = \langle c_A \rangle$.
- c) $\text{im } \psi = \mathbb{Z}_2[x] / \ker \psi = \mathbb{Z}_2[x] / \langle x^3 + x + 1 \rangle$ er en kropp med åtte elementer.
- d) $A = \psi(x) \in \text{im } \psi$. Vi vet at $\text{im } \psi$ er en kropp med åtte elementer; da er $\text{im } \psi \setminus \{0\}$ en gruppe under multiplikasjon, som inneholder sju elementer. Dermed har vi at $A^7 = 1$, identitets-elementet under multiplikasjon.

- V2009 - 4** a) Om vi går systematisk frem ser vi at de irreducible, moniske andregradspolynomene i $\mathbb{Z}_3[x]$ er:

$$x^2 + 1 \qquad x^2 + x + 2 \qquad x^2 + 2x + 2$$

De moniske irreducible andregradspolynomene i $\mathbb{Z}_5[x]$ er:

$$\begin{array}{ccc} x^2 + 2 & x^2 + 3 & x^2 + x + 1 \\ x^2 + x + 2 & x^2 + 2x + 3 & x^2 + 2x + 4 \\ x^2 + 3x + 3 & x^2 + 3x + 4 & x^2 + 4x + 1 \\ x^2 + 4x + 2 & & \end{array}$$

- b) Vi finner (for eksempel via bruk av karakteristisk polynom) at $x^2 + 1 \in \ker \phi$, så $\langle x^2 + 1 \rangle \subseteq \ker \phi$. Etter et tilsvarende argument som i H2010-3 b, ser vi at $\ker \phi = \langle x^2 + 1 \rangle$.
- c) Her kan vi ikke bruke samme argument som over, for $x^2 + 1$ er ikke irreducibelt i $\mathbb{Z}_5[x]$. Tvert imot finner vi at $x^2 + 1 = (x - 2)(x - 3)$. Siden $\phi(x^2 + 1) = 0$ fortsatt, vet vi at $x^2 + 1 \in \ker \phi$, så da må enten $\ker \phi = \langle x^2 + 1 \rangle$, $\ker \phi = \langle (x - 3) \rangle$, $\ker \phi = \langle x - 2 \rangle$ eller $\ker \phi = \mathbb{Z}_5[x]$. De tre siste mulighetene kan det ikke være, for $x - 3$ og $x - 2$ blir ikke sendt på null av ϕ . Dermed har vi at $\ker \phi = \langle x^2 + 1 \rangle$.

- V2008 - 5** a) Polynomet er ikke irreducibelt for $a = 0, 3, 4$.
Polynomet er irreducibelt for $a = 1, 2, 5, 6$.

- b) Merk at

$$\begin{pmatrix} 0 & 2 \\ 2 & 2 \end{pmatrix}^2 = \begin{pmatrix} 4 & 4 \\ 4 & 1 \end{pmatrix} = 4 \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} + 2 \begin{pmatrix} 0 & 2 \\ 2 & 2 \end{pmatrix}$$

Dermed er $p(x) = x^2 + 5x + 3 \in \ker \phi$.

Siden dette polynomet er irreducibelt, og ϕ ikke er en nullhomomorfi, har vi at $\ker \phi = \langle x^2 + 5x + 3 \rangle$.

c)

$$\text{im } \phi \cong \mathbb{Z}_7[x] / \ker \phi \cong \mathbb{Z}_7[x] / \langle x^2 + 5x + 3 \rangle$$

Dette er en kropp med 49 elementer.